

Program Wykrywania Zakażeń Wirusowego Zapalenia Wątroby typu B (WZW B) i C (WZW C) dla mieszkańców Powiatu Pajęczańskiego na lata 2015-2016

1. Opis problemu zdrowotnego – uzasadnienie potrzeby wdrożenia programu:

Wirusowe zapalenie wątroby typu B (WZW B) i (WZW C) to zakaźna choroba powodowana przez wirus hepatopowy. Uszkadza miąższ wątroby i może prowadzić do marskości. Obecnie najczęściej diagnozowane są WZW typu B i WZW typu C.

Zakażenie u większości osób przebiega bezobjawowo lub z objawami nietypowymi dla WZW takich jak objawy uczucie zmęczenia, obniżony nastrój, nieznaczne powiększenie wątroby lub miernie nasiloną żółtaczką. Niekiedy pierwsze objawy to pozawątrobowe powikłania np. choroby nerek, naczyń krwionośnych, polimialgia reumatyczna.

WZW B może występować w postaci choroby ostrej, jak i przewlekłej i może przebiegać z żółtaczką lub bez żółtaczki.

Obecnie ze względu na dostępność w latach 80 i wprowadzenie w latach 90 - XX wieku obowiązkowych szczepień zachorowania na WZW typu B – postać ostra występują znacznie rzadziej. Rzadko dochodzi do zakażeń bezobjawowych u osób szczepionych.

Problemem są zakażenia bezobjawowe w populacji, która nie była objęta obowiązkowymi szczepieniami ochronnymi przeciw WZW typu B. Osoba zakażona latami może nie mieć objawów chorobowych, nie wie że jest nosicielem i stanowi źródło zakażenia dla innych osób np. osób z kontaktu domowego, partnerów seksualnych. Przewlekłe WZW typu B może prowadzić do niewydolności, a nawet marskości wątroby.

WZW typu C to choroba zakaźna wywołana przez wirus HCV, który wywołuje stan zapalny i uszkodzenie wątroby. Najczęściej przebiega bezobjawowo. Występujące zmęczenie i obniżony nastrój, to objawy, które nie są kojarzone z ewentualnym zakażeniem. Może występować nieznaczne powiększenie wątroby, osłabienie, ból mięśni, ból stawów, świąd skóry, parestezje, zespół suchości błon śluzowych, okresowo pojawiająca się żółtaczką. Jeżeli organizm nie zwalczy wirusa, stan zapalny przechodzi w postać przewlekłą, która może dotyczyć około 80% zakażonych.

Do zakażenia wirusem HCV dochodzi przez kontakt z zakażoną krwią najczęściej w wyniku kontaktu z zainfekowanym sprzętem medycznym lub kosmetycznym. Podczas drobnych zabiegów chirurgicznych, iniekcji czy pobierania krwi. Do zakażenia może dojść w gabinetach stomatologicznych, salonach tatuażu, akupunktury, podczas wizyty u fryzjera, manikiurzystki, kosmetyczki, wspólnego używania produktów higieny osobistej. Osoba zakażona jest potencjalnym źródłem zakażenia dla domowników poprzez kontakt z krwią.

Badanie przeciwciał HCV nie jest finansowane przez NFZ. Badania są wykonywane sporadycznie, co utrudnia dotarcie do ewentualnych osób zakażonych i wdrożenie leczenia.

Choroba może rozwijać się latami, niekiedy ujawnia się nawet po 30 latach od zakażenia. Powikłaniem wirusowego zapalenia wątroby typu C może być marskość wątroby (ok. 20%), autoimmunologiczne zapalenie wątroby, rak wątrobowokomórkowy.

Polska Grupa Ekspertów HCV szacuje, że w Polsce jest ponad 700 000 osób zakażonych tym wirusem z czego zdiagnozowanych zostało około 20 - 30 tys., natomiast znaczna część nosicieli (około 90%) nie jest świadoma zakażenia i może stanowić potencjalne źródło zakażenia. Według Polskiej Grupy Ekspertów HCV w Polsce zakażonych może być nawet około 1,9% populacji.

Według danych Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) na świecie może być nawet około 3% populacji zakażonych wirusem HCV - tj. od 170 do 200 milionów ludzi. Z każdym rokiem liczba zakażonych rośnie nawet o 3-4 miliony. WHO szacuje, że ze względu na brak wykrywalności wirusa HCV liczba zgonów z powodu Wirusowego Zapalenia Wątroby typu C w najbliższych latach wzrośnie kilkakrotnie.

Przeciw WZW typu C nie ma szczepień. Zakażenie można skutecznie leczyć pod warunkiem, że zostanie wcześniej wykryte.

2. Cele programu:

- 1) ceł główny programu – ocena skali zagrożenia występowania WZW typu B i typu C w badanej populacji,
- 2) cele szczegółowe:
 - a) zwiększenie wykrywalności bezobjawowych zakażeń WZW typu B i typu C,
 - b) zwiększenie świadomości zdrowotnej w zakresie zapobiegania zakażeniom WZW typu B i typu C.

3. Adresaci programu:

Wielkość populacji, do której skierowany jest Program to 33. 842 mieszkańców Powiatu Pajęczańskiego (dane z ewidencji GUS stan na dzień 30.06.2014 r.).

Adresatami programu są osoby w wieku 30 lat i więcej, w szczególności:

- a) biorcy krwi i jej pochodnych (zwłaszcza przed 1993 r.),
- b) leczeni iniekcjami i zabiegami operacyjnymi,
- c) leczeni hemodializami,
- d) po przebytym WZW typu B,
- e) oddający się zabiegom upiększającym (tatuáže, kolczykowanie),
- f) korzystający ze wspólnych narzędzi kosmetycznych i szczoteczek do zębów,
- g) chorzy na hemofilię, z wykrytą patologiczną aktywnością aminotransferaz o niejasnej etiologii.

Przyjmując dane bazowe Polskiej Grupy Ekspertów HCV, która określa liczbę zakażonych wirusem HCV jako 1,9% populacji – przyjmuje się, że Program skierowany będzie dla grupy około 642 osób.

4. Działania poprzez, które planuje się osiągnąć cele:

- 1) Wybór realizatora programu – w drodze postępowania konkursowego,
- 2) Przygotowanie materiałów informacyjnych i edukacyjnych,
- 3) Przeprowadzenie kampanii medialnej,
- 4) Realizacja badań:
 - a) uzyskanie zgody pacjenta na wykonanie badań,
 - b) badanie diagnostyczne krwi w kierunku HBsAg,
 - c) badanie diagnostyczne krwi na obecność przeciwciał anty-HCV,
 - d) ocena badania diagnostycznego przez lekarza podstawowej opieki zdrowotnej i skierowanie osób, u których wykryto HBsAg lub anty HCV do Poradni Chorób Zakaźnych.

5. Realizacja i koordynacja Programu

Realizator programu zostanie wybrany w drodze postępowania konkursowego spośród podmiotów spełniających wymagane warunki.

Bezpośrednią koordynację programu prowadzi będzie Wydział Edukacji, Zdrowia, Kultury, Kultury Fizycznej i Turystyki Starostwa Powiatowego w Pajęcznie, we współpracy z Powiatową Stacją Sanitarno-Epidemiologiczną w Pajęcznie, która jest partnerem w realizacji Programu.

6. Efekty wynikające z realizacji programu:

Zrealizowanie Programu wykrywania zakażeń WZW typu B i C pozwoli na ocenę skali zagrożenia występowania zakażenia WZW w przyjętej do badań populacji osób oraz podjęcie działań w tym zakresie.

Po zakończeniu realizacji Programu Wykonawca sporządzi Raport dotyczący analizy zbiorczej uzyskanych wyników.

Mieszkańców, u których zostanie rozpoznana choroba, w zależności od wskazań medycznych otrzymają zalecenia dotyczące dalszego postępowania lub zostaną skierowani (poza programem) na dalszą diagnostykę lub leczenie do świadczeniodawców posiadających umowy z NFZ w odpowiednich rodzajach świadczeń zdrowotnych.

Wczesne wykrycie zakażenia zwiększa szansę na skuteczną terapię i powrót do zdrowia oraz eliminuje dalsze zakażenie innych osób.

7. Wskaźniki monitorowania oczekiwanych efektów:

- 1) liczba świadczeniobiorców, którzy skorzystali z edukacji zdrowotnej,
- 2) liczba świadczeniobiorców, którzy skorzystali z badania diagnostycznego krwi w kierunku HBsAg,
- 3) liczba świadczeniobiorców z pozytywnym wynikiem HBsAg,
- 4) liczba świadczeniobiorców, którzy skorzystali z badania diagnostycznego krwi na obecność przeciwciał anty-HCV,
- 5) liczba świadczeniobiorców, u których stwierdzono obecność przeciwciał anty-HCV,

8. Sposób oferowania świadczeń w ramach programu:

Informacja o realizacji programu skierowana do osoby badanej zostanie podana poprzez środki masowego przekazu (media, internet, tablice ogłoszeń). W Programie mogą wziąć udział wszystkie osoby, które spełnią wymagane kryteria i zgłoszą się do realizatora programu – do wyczerpania limitu świadczeń na równych zasadach dostępu.

Informacje na temat realizowanego programu będą rozpowszechniane za pomocą lekarzy rodzinnych, poradni specjalistycznych, stomatologów, aptekarzy oraz ulotek, plakatów i informacji w parafiach,

9. Finansowanie programu:

Środki finansowe na realizację programu wydzielone zostały w budżecie Powiatu Pajęczańskiego na 2015 r. w wysokości 10.000 zł.

W ramach ww. środków finansowych wykonane zostaną działania:

- 1) przygotowanie materiałów informacyjnych i edukacyjnych,
- 2) przeprowadzenie kampanii medialnej,
- 3) realizacja badań:
 - badanie diagnostyczne krwi w kierunku HBsAg,
 - badanie diagnostyczne krwi na obecność przeciwciał anty-HCV,
- 4) ocena badania diagnostycznego przez lekarza podstawowej opieki zdrowotnej i skierowanie osób, u których wykryto HBsAg lub anty HCV do Poradni Chorób Zakaźnych.

Koszt jednostkowy działania zaplanowano w wysokości 70 zł, a rzeczywisty koszt jednostkowy zostanie ustalony po rozstrzygnięciu konkursu ofert, w którym wybrany zostanie Realizator Programu.

10. Okres realizacji Programu:

Program będzie realizowany od 10 września 2015 r. do 30 listopada 2016 r.

PRZEWODNICZĄCY
Rady Powiatu Pajęczańskiego

Jacek Lewer